

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії поза аспірантурою Віта МЕЛЬНИЧУК, 1993 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2018 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини за спеціальністю 013 Початкова освіта, працює на посаді викладача кафедри початкової освіти Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні педагогічні науки».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 28.05.2026 року №01-05/56, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Олени КІРДАН, доктора педагогічних наук, професора, в.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський національний університет;

Рецензента – Ольги КОМАР, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри початкової освіти, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Інни ЧЕРВІНСЬКОЇ, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника;

Оксани ГУДОВСЕК, кандидата педагогічних наук, доцента, декана педагогічного факультету, Рівненський державний гуманітарний університет;

Олександри ШКУРЕНКО, кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри початкової освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

на засіданні 20 липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Віті МЕЛЬНИЧУК на підставі публічного захисту дисертації «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Олена ЯЩУК, кандидат педагогічних наук, доцент, Уманський національний університет, доцент кафедри початкової освіти.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії,

затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 24 наукові публікації за темою дисертації, з них 7 – статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 16 – тези доповідей наукових конференцій, 1 – посібник.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Муковіз О., Веремієнко В., Мельничук В. Система дистанційного навчання вчителів початкової школи: теоретичні засади. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2019. № 1. С. 85–93. URL: <http://psh.udpu.edu.ua/article/view/178130>.

2. Мельничук В. О. Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до дистанційного навчання у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін. *Наука і техніка сьогодні. Серія: Педагогіка*. 2022. № 10 (10). С. 266–275. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/2543/2548>.

3. Муковіз, О., Мельничук, В. Шляхи формування основ медіаграмотності в молодших школярів на уроках інформатики. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2023. № 1 (9). С. 111–120. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/279350>.

4. Мельничук В. О. Дистанційне навчання майбутніх учителів початкової школи: теоретичний аспект. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 12 (30). С. 926–936. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-12\(30\)-926-936](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-12(30)-926-936).

5. Мельничук В. О., Ящук О. М. Медіаосвітні технології як складова професійної підготовки вчителя початкової школи. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2025. № 2 (14). С. 83–89. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/issue/view/19999>.

6. Мельничук В. О. Практичні аспекти застосування медіа освітніх технологій у підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія: Педагогіка, Серія: Право, Серія: Економіка, Серія: Державне управління, Серія: Техніка, Серія: Історія та археологія*. 2025. № 11 (41). С. 1730–1738. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/issue/view/417/520>

7. Мельничук В. О. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіа освітніх технологій у професійній діяльності. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 12 (42). С. 2188–2198. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-12\(42\)-2188-2198](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-12(42)-2188-2198).

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Інна ЧЕРВІНСЬКА, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Викликає науковий інтерес і потребує додаткового обговорення питання щодо перспектив використання розробленої моделі в системі післядипломної

педагогічної освіти та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, оскільки авторкою доведено її ефективність лише в умовах професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

2. У другому розділі авторкою обґрунтовано критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіа освітніх технологій. Водночас дискусійним видається питання відмежування окремих показників між критеріями, оскільки окремі характеристики (зокрема пов'язані з мотиваційною спрямованістю, рефлексією та практичним застосуванням медіаосвітніх технологій) мають міжкомпонентний характер. Більш детальне обґрунтування взаємозв'язків між критеріями та показниками посилює методологічну чіткість розробленого діагностичного інструментарію.

3. У третьому розділі достатньо переконливо представлено структурно-функціональну модель та педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій. Разом із тим, доцільним було б ширше розкрити взаємозв'язок між структурними компонентами моделі та кожною із запропонованих педагогічних умов, зокрема показати, реалізація яких саме компонентів і показників забезпечується кожною умовою. Така деталізація сприяла б більшій цілісності авторської моделі та спростила б її практичне впровадження.

4. У роботі достатньо повно висвітлено результати експериментальної перевірки ефективності запропонованої методики. Однак варто звернути увагу на представлення порівняльного аналізу отриманих результатів із результатами аналогічних сучасних українських та зарубіжних досліджень, що дозволило б ще повніше окреслити наукову новизну та місце авторської методики у сучасному науковому дискурсі.

5. Окремі положення висновків, на наш погляд, носять дещо декларативний характер, тому їх доцільно було б посилити конкретними узагальненнями, що безпосередньо випливають із результатів дослідження. Наведені рекомендації стосуються дискусійних або таких, що потребують уточнення, питань та не применшують у цілому високої позитивної оцінки дисертаційного дослідження та науковий рівень отриманих результатів у цій роботі, яка за своїм рівнем актуальності виконаних досліджень, практичному значенню, об'єму і оформленню є завершеною працею, а отримані в ній результати є новими та науково обґрунтованими.

Оксана ГУДОВСЕК, офіційний опонент, кандидат педагогічних наук, доцент, декан педагогічного факультету, Рівненський державний гуманітарний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Бажано було б доповнити структуру дисертації переліком умовних скорочень перед змістом, що зробило б виклад матеріалу більш упорядкованим і зручним для читача.

2. Апробацію результатів дисертаційного дослідження доцільно здійснювати не лише на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а й на засіданнях профільних кафедр закладів вищої освіти, які брали участь у проведенні педагогічного експерименту.

3. Визначені авторкою педагогічні умови мають вагомий потенціал практичного впровадження. Разом із тим їх обґрунтування було б більш

переконливим за умови залучення ширшого кола емпіричних джерел, зокрема результатів експертних опитувань або сучасних дисертаційних досліджень із близької тематики.

4. Позитивно оцінюючи представлений у моделі результативний блок, вважаємо, що його можна було б дещо посилити шляхом більш детального розкриття діагностичного інструментарію. Зокрема, конкретизація методів і засобів оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій (анкетування, тестування, експертне оцінювання, аналіз портфоліо, самооцінювання тощо) сприяла б підвищенню практичної значущості запропонованої моделі.

5. Велика кількість представлених додатків засвідчує належний рівень апробації дисертаційної роботи. Водночас у структурі додатків доцільно було б окремо подати додаток «Відомості про апробацію результатів дисертації» із зазначенням назв конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів і шкіл, місця та дати їх проведення, а також форми участі.

Олександра ШКУРЕНКО, офіційний опонент, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Відзначаючи ґрунтовність аналізу вітчизняного термінологічного поля (параграф 1.2), вважаємо за доцільне вказати на недостатню репрезентативність аналізу концепцій зарубіжних науковців. Хоча в роботі епізодично згадуються праці Л. Мастермана, Д. Букінгема та Дж. Поттера, вони не стають об'єктом глибокого порівняльного дослідження. Розширення наукового дискурсу за рахунок залучення сучасних європейських та північноамериканських моделей професійної підготовки педагогів початкової ланки освіти дозволило б переконливіше обґрунтувати універсальність та інноваційність запропонованих авторкою педагогічних умов.

2. Авторка слушно виокремлює аналіз реклами, мультфільмів та соціальних мереж як важливих складників підготовки майбутніх учителів (параграф 3.2). Проте сучасний медіапростір динамічно змінюється під впливом технологій штучного інтелекту (Generative AI), що генерують дипфейки та маніпулятивний контент нового рівня. Вважаємо, що розгляд аспектів ідентифікації штучно генерованої інформації підсилює актуальність розробленого автором курсу «Медіаосвіта та медіаграмотність».

3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи (параграф 3.3) засвідчив, що серед чинників, які ускладнюють використання медіаосвітніх технологій, респонденти називають нестабільний доступ до мережі Інтернет та перебої в енергозабезпеченні. З огляду на сучасні умови функціонування освітньої системи, певний науковий інтерес становить питання щодо можливостей адаптації запропонованої структурно-функціональної моделі до середовищ з обмеженими цифровими ресурсами. Зокрема, заслуговує на обговорення потенціал використання альтернативних low-tech та offline-практик формування медіаграмотності майбутніх учителів.

4. Загалом схвально оцінюючи архітектуру розробленої моделі, висловлюємо побажання стосовно ширшого висвітлення прикладних аспектів авторських розробок. У третьому розділі опис використання посібника

«Медіаосвіта та медіаграмотність» подано дещо узагальнено, що обмежує можливість повноцінно оцінити його дидактичний потенціал. Хотілося б почути під час публічного захисту аргументацію щодо унікальності авторських вправ та ознайомитися з конкретними прикладами реалізації тих медіа освітніх технологій, що виявилися найефективнішими для професійного становлення майбутніх учителів».

Ольга КОМАР, рецензент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У підрозділі 1.1, у ході огляду стану розробленості проблеми дослідження в науковій літературі, авторка переважно зосереджується на досягненнях вітчизняних науковців. Однак, робота могла б бути більш повною, якби дисертантка дослідила наявність здобутків у закордонних наукових працях, присвячених формуванню готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

2. У дисертації ґрунтовно описано роботу з автентичним медіаконтентом, проте, на наш погляд, робота лише виграла б від ширшого висвітлення можливостей використання технологій штучного інтелекту як одного з інструментів розвитку медіаграмотності майбутніх учителів.

3. У дослідженні приділено увагу безпеці медіапростору, проте в контексті реалізації педагогічних умов доцільно було б ширше висвітлити потенціал сучасних онлайн-платформ та інтерактивних сервісів як засобів формування медіакомпетентності студентів.

4. У третьому розділі дисертації, де представлено результати перевірки ефективності визначених педагогічних умов, робота лише виграла б від більш розлогого ілюстрування результатів формувального етапу експерименту конкретними прикладами з практичної діяльності студентів, що дозволило б глибше розкрити прикладний аспект реалізації визначених педагогічних умов.

Олена КІРДАН, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Віті МЕЛЬНИЧУК ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Олена КІРДАН